

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 20. broj

14. svibnja 2026.

cijena 300 Ft

„Pomurski/Muramenti”

FOTO: BETA

4. i 5. stranica

Regionalno natjecanje hrvatskih vinogradara i vinara

7. stranica

„Ero s onoga svijeta” oduševio u HOŠIG-u

10. stranica

Položaj manjinskog tjednika

15. stranica

Snaga zajedništva

U proljeće su počeli programi međunarodnog hrvatsko-mađarskog europskog projekta „Zajedničke tradicije iz prošlosti koje povezuju generacije s obje strane Mure“. Projekt posebnu pozornost posvećuje suradnji i druženju Hrvata s obiju strana rijeke Mure te suradnji i komunikaciji među generacijama. Na jednom od programa bio je napisan slogan „Snaga zajedništva nadilazi granice“. I doista, snaga zajedništva uspjela je okupiti mnoštvo ljudi dobre volje – jer su i organizatori ljudi dobre volje, a jedini cilj bio im je da sudionici osjećaju kakve se vrijednosti mogu ostvariti u zajedništvu. U toj priči snagu zajedništva mogli su osjećati pomurski i međimurski Hrvati koji žive na jednoj ili na drugoj strani državne granice. Njih povezuje isti jezik, govor, ista povijest, tradicija, kultura i običaji, a to djeluje kao sila koja ih povezuje. U tim pričama zajedništvo je neka vrsta štita koja čuva njihov identitet jer je u nekim povijesnim vremenima Mura doista odvajala hrvatski narod, mnogi nisu mogli posjećivati svoju obitelj, rodbinu i prijatelje na drugoj strani. Upravo zbog toga danas su toliko važni prekogranični projekti koje Europska unija i financijski podupire. To je velika prilika za sve žitelje unije, a i za nas Hrvate u Mađarskoj, da se još bolje povežemo s matičnom domovinom. Srećom, pripadnici naše narodnosti shvaćaju važnost suradnje, a i sunarodnjaci s druge strane, pa tako nastaju projekti s prekrasnim sadržajima u sklopu kojih se njeguje hrvatski jezik, hrvatska kultura, hrvatske tradicije. Komunikacija je na hrvatskom jeziku i ponovno raste prestiž jezika, čime se jača i nacionalna samosvijest u hrvatskoj zajednici. U programu su uključene mjesne i hrvatske samouprave, hrvatske škole, vrtići, civilna društva, mladi i stariji koje čine snagu ljudskog bića. Tako su obuhvaćeni svi ljudski resursi koji su temelj uspjeha i nadilaženja svih granica. Snaga zajedništva u trenucima krize nadilazi ljudska ograničenja, ruši razlike, a povezanost stvara otpornost i stvara pozitivno ozračje u cijeloj zajednici te nadilazi granice, kako je to učinjeno i u ovom projektu.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Zato nije slučajno da se sve češće naglašava: novinarstvo je zanat. Uči se, gradi i usavršava.

I, možda najvažnije, nosi odgovornost.

Novinar nije samo prenositelj informacija – on je filtar, tumač i čuvar javnog interesa.“

Postoje trenutci u povijesti kad se jasno osjeti da se nešto lomi. Danas je takav trenutak za novinarstvo. Ne samo zbog tehnologije, ne samo zbog društvenih mreža ili umjetne inteligencije, nego zbog onoga što je oduvijek bilo njegovo temeljno pitanje: može li javni medij ostati hrabar i nepristran u vremenu kada su pritisci sve veći, a povjerenje sve manje?

Nikad, kako upozoravaju i medijski stručnjaci, novinarstvo nije bilo izloženije izazovima nego danas. Informacija ima više nego ikada, ali istine – čini se – sve manje. U toj buci glasova, poluinformacija i otvorenih manipulacija odgovornost javnih medija postaje veća nego ikad prije. A upravo tu počinje pitanje hrabrosti.

Hrabrost u novinarstvu danas ne znači samo da netko nešto objavi prvi. Hrabrost znači stati iza provjerene informacije i onda kad ona nije popularna. Znači postaviti pitanje koje mnogi izbjegavaju. Znači otići na mjesto događaja, istražiti, provjeriti, razumjeti – i tek onda govoriti. Jer bez činjenica nema novinarstva, a bez novinarstva nema ni povjerenja.

No hrabrost bez nepristranosti vodi u aktivizam, a nepristranost bez hrabrosti u šutnju. Javnim medijima potrebna je ravnoteža između tih dvaju načela.

Upravo nepristranost postaje drugo ključno mjerilo. U vremenu u kojem su i mediji često svrstavani očekuje se jasno opredjeljenje: „naša“ i „njihova“ istina. No profesionalni novinar mora znati razlikovati vijest od komentara, činjenicu od dojma, informaciju od propagande. To nije pitanje stila, nego odgovornosti.

Problem današnjeg medijskog prostora nije samo u netočnim informacijama, nego u gubitku kriterija. Kad se vijesti preuzimaju

bez izvora, kad se tekstovi ne potpisuju, kad se brzina stavlja ispred točnosti – tad javni prostor postaje nesiguran. A u takvu prostoru građani više ne znaju komu vjerovati.

Zato nije slučajno da se sve češće naglašava: novinarstvo je zanat. Uči se, gradi i usavršava. I, možda najvažnije, nosi odgovornost. Novinar nije samo prenositelj informacija – on je filtar, tumač i čuvar javnog interesa.

I možda najvažnije – novinarstvo mora imati svoju ulogu javnog dobra. Mediji koji nisu financijski stabilni teško mogu biti slobodni. No mediji koji služe isključivo interesima vlasnika također gube svoju svrhu. Između ta dva pola nalazi se ono što čini srž profesionalnog novinarstva: služenje javnosti. U vremenu umjetne inteligencije, algoritama i društvenih mreža novinarstvo nije izgubilo smisao. Naprotiv – nikad nije bilo potrebnije. Jer u svijetu u kojem svatko može objaviti informaciju vrijednost više nije u tome tko je prvi, nego tko je točan. A to je, i ostat će, temeljna zadaća profesionalnog novinarstva.

Uloga javnih medija u tome je posebna. Oni ne smiju biti glasni samo kad je lako ni tihi kad je teško. Njihova snaga ne mjeri se gledanošću, nego povjerenjem. A povjerenje se ne gradi preko noći – ono se stječe godinama, a gubi u jednom trenutku.

U vremenu populizma, pritisaka i sve prisutnijih dezinformacija obrana profesionalnog novinarstva postaje obrana demokracije. Jer bez pouzdanih informacija nema ni slobodnog društva.

Zato je možda najvažnija poruka današnje jednostavna: javni mediji moraju ostati hrabri da pitaju i nepristrani da odgovore.

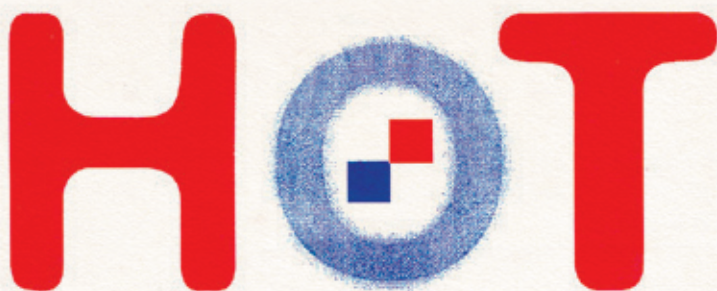
Sve drugo već imamo.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

hrvatski omladinski tisak

Prilog za mlade Hrvatskoga glasnika

Godina III.

Broj 1.

28. lipnja 2001.

Dragi Hotovci!

Treća godina i treći broj HOT-a, Hrvatskog omladinskog tiska na stranicama Hrvatskoga glasnika. Možda će skeptici reći - pa i nemate se čime hvaliti - ali gledajući i čitajući ovaj broj HOT-a nitko neće moći zanijekati entuzijazam mladih koji su poslali i potpisali svoje napise. Izgleda kako je tabor mladih Hotovaca sve veći. Mene to osobito raduje i ispunjava timim zadovoljstvom.

Očito je kako je mladim Hotovcima pored disco-klubova i ljubavnih sastanaka isto tako važna i njihova "hrvatska" budućnost. Budućnost u kojoj oni, kako se vidi iz priloženog, polako već nalaze i znaju gdje je njihovo mjesto.

Upoznajte mlade Hotovce iz svih hrvatskih regija okupljenih oko svojih regionalnih udruga. Upoznajte njihov najnoviji zajednički projekt, u organizaciji Saveza hrvatske mladeži u Mađarskoj, kroz napise upoznajte duh mladih Hrvata na početku trećega tisućljeća. Među njima ima realista, ali i idealista, onih koji snivaju i onih koji čvrsto gaze po zemlji. Ali ono što ih veže to su u ovom slučaju stranice HOT-a, koje su oni objeručke prihvatili kao svoje. Pa neka i budu njihove, Vaše, naše.

Dragi Hotovci, pišite i rišite svoje misli, osjećaje i želje, planove, kreirajte svijet oko sebe, učlanite se u obitelj HOT-a, jer umjesto Vas neće to nitko drugi učiniti.

B. P. B.

Mladi i politika

Dakle, tko su ti mladi Hrvati?

To su prvenstveno studenti, oni mladi i mladi intelektualci, po mom mišljenju do 40 godina, koji bi u ovoj novoj političkoj sredini bili voljni raditi za Hrvate.

Govorim o novoj političkoj sredini, jer do 1994. godine ovaj sustav manjinskih samouprava u Mađarskoj još nije bio poznat, pa možemo reći, kako su i od nas malo starije generacije morale "učiti" manjinsku politiku, a kamoli mladi.

Kako, na koji način naći, okupiti, angažirati te mlade ljude, koji bi bili voljni žrtvovati svoje slobodno vrijeme i energiju za taj rad?

Nadaje se više alternativa.

Po analogiji samoupravnog sustava, prvo i najefikasnije rješenje bi bilo, ako bi što više mladih dospjelo u zastupničko tijelo naselja. Tu se javlja prvi problem, pošto već u ovom "krugu" samoupravljanja mladih jedva da ima.

Zbog čega? Na ovo pitanje ima više odgovora: - neki uopće nemaju ambicije za politiziranje i društveni život sredine (indiferentnost, lijenost, osobni, financijski problemi - naročito na selu i u manjim naseljima - itd.)

- neki se nisu ni kandidirali za zastupnika prije izbora, pošto nisu htjeli "uvrijediti" starije

(Nastavak na 2. str.)

Zajedno u Europi

Dodi u tabor hrvatske mladeži!

Koncerti:

• garden • dj dušan • pinka band

vlado kalembler

(ex-srebrna krila)

Folklor:

• biseri drave • kud mohač

Predavanja:

• upoznaj bačku • santovo u poeziji hrvata u mađarskoj

I naravno:

• stari i novi prijatelji • tulumi, izlet
• radio emisija u živo

Prijava se na našoj adresi:

Savez hrvatske mladeži u Mađarskoj

santovo

7621 Pečuh, ul. Maria 9.

28. lipnja - 1. srpnja 2001

Info-telefon: 72/815-937

Info-mobitel: 20/353-21-60

Susret hrvatske mladeži u

Info-mail: shmm@freemail.hu

Mađarskoj

Zajedno u Europi 2001.

Susret i državni tabor hrvatske mladeži u Mađarskoj

Program

Četvrtak, 28. lipnja

12.00 Registracija

14.00 Ručak

15.00 - 16.30 Svečano otvaranje, Predavanja za čelnike mladeških organizacija (Hrvatska državna samouprava, Ministarstvo za mladež i sport, Savez Hrvata u Mađarskoj, Generalni konzul Republike Hrvatske)

16.45 - 18.15 Upoznaj Bačku

(Jozo Šibalin i Đuro Sarofac)

18.15 Večera

21.00 Koncert grupe GARDEN

Petak, 29. lipnja

9.00 Doručak

10.00 - 12.00 Europa i mi - Upoznaj Veliku Britaniju

(Gosti iz Veleposlanstva Velike Britanije)

14.00 Ručak

15.00 - 16.20 Predavanja za čelnike mladeških organizacija (Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine, Hrvatska matica iseljenika)

16.30 - 18.00 Santovo u poeziji Hrvata u Mađarskoj

(Stjepan Blažetin, Žilko Mandić, Marko Dekić)

18.00 Večera

19.00 Folklorni program

(KUD Mohač)

21.00 Hrvatski bal s grupom PINKA BAND

Subota, 30. lipnja

8.00 Doručak

9.00 - 11.00 Program Hrvatske redakcije Mađarskog radija u živo

11.00 - 13.00 Skupština Saveza hrvatske mladeži u Mađarskoj

13.00 Ručak

14.00 - 18.00 Izlet u Davod

19.00 Večera

21.00 Koncert: VLADO KALEMBER (Ex-Srebrna krila)

DJ Dušan

Nedjelja, 1. srpnja

9.00 Doručak

10.00 Sveta misa

12.00 Odlazak doma

Organizator:

Savez hrvatske mladeži u Mađarskoj

Suorganizatori:

Hrvatska samouprava Santovo

Hrvatska škola Santovo

Društvo hrvatske mladeži Pečuh

Sponzori:

Ministarstvo za mladež i sport Republike Mađarske

Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj

Hrvatska matica iseljenika

IDENTITET POTVRĐEN POMURSKIM POPEVKAMA

Tamburaški sastav „Stoboš“ u Velikoj Kaniži izdao je svoj prvi album autentičnih pomurskih popevaka pod naslovom „Pomurski/Muramenti“. Objavljivanje albuma važan je trenutak za hrvatsku pomursku kulturnu baštinu, ali i za sveopću hrvatsku baštinu. Kaniški tamburaši tijekom 20-ak godina sviranja nikad se nisu odvajali od svojih korijena – sa svojim repertoarom ostali su vjerni pomurskoj popevki, aranžirali su ih na tamburašku glazbu i tako promovirali popevku, jedno od obilježja identiteta pomurskih Hrvata. Koncert na kojem je predstavljen novi album zbog velikog interesa održan je dvaput: 21. i 22. ožujka u Dvorani „Medgyaszay“ u Velikoj Kaniži. Na prekrasnom koncertu i prvoga i drugoga dana pred punom dvoranom uz pomursku popevku predstavljen je dio povijesti pomurskih Hrvata. Tamburaši Bálint Horváth, Ákos Havasi, Ádam Havasi, Erik Hegedüs i Máte Vargovics te gosti Goran Hlebec (tamburaš Lada), mladi svirači pomorskog podrijetla Laura Proszenyák (flauta) i Gábor Szalai (glasovir) i stalna gošća kaniških tamburaša Virág Pirbus (violina) održali su nezaboravan koncert za pomursku publiku.

Na koncertu s gostujućim glazbenicima

Pomurska popevka uvijek je imala ključnu ulogu u očuvanju nacionalne samosvijesti pomurskih Hrvata. Kao izvorni napjev nezostavan je dio tradicijske kulturne baštine pomurskih Hrvata te zaštitni znak njihova hrvatskog identiteta. Prvi album tamburaškog sastava posvećen pomurskoj popevki odaje počast predcima koji su stoljećima čuvali taj vrijedan i prekrasan zvuk. Na novom albumu sažeto je ono što daje posebna obilježja pomurskome kraju, njegovoj zajednici i glazbenom svijetu. Album „Pomurski“ nije samo običan album pjesama nego i osobna i društvena „ispovijest“ o baštini pomurskih Hrvata. Tamburaški sastav „Stoboš“ od svojeg dvadesetljetnog djelovanja polovicu je posvetio sakupljačkom radu.

„Ovaj album glazbeni je otisak svijeta iz kojeg potječemo i s kojim smo povezani s tisućama niti. Tijekom svojega sviranja probali smo različite žanrove, melodije, iskušali smo se u mnogočemu, ali uvijek smo se vraćali svojim korijenima. Pomurska popevka naša je kolijevka i specifičnost te glazbe snažno je utjecala na naš odnos prema glazbi. Album je za nas svojevrsni povratak kući nakon dugog glazbenog lutanja“, izjavio je Maté Vargovics, član sastava čija je baka također bila čuvarica pomurskih popevki te jedno vrijeme voditeljica pjevačkog zbora u Keresturu. Mate-

rijal s albuma „Pomurski“ većim je dijelom izgrađen na osobnim terenskim istraživanjima u pomurskim naseljima (Serdahel, Kerestur, Fičehaz, Mlinarci, Sumarton, Pustara). Rekao je da je sakupljanje za njega bilo duboko osobno iskustvo. „Pronašli smo i starije zapise, iz pedesetih i šezdesetih godina, na kojima je moja baka pjevala kao mlada žena. Budući da smo uspjeli uživo snimiti moju pokojnu baku, dobili smo pjesme koje je isti kazivač otpjevao u dva različita životna razdoblja. To je za mene jedna od najvrednijih životnih ostavština. Osjećamo da živimo na prekretnici

Publika

Gostujući glazbenici Laura Proszenyák i Gábor Szalai

razdoblja, osjećamo da polako nestaje svijet u kojem smo rođeni, dvojezičnost, kajkavsko narječje koje se još čulo u našem djetinjstvu, a i stari običaji. Upravo zbog toga nismo snimali samo pjesme nego i priče, običaje, vjenčanja, sprovode, društvena okupljanja", dodao je Maté.

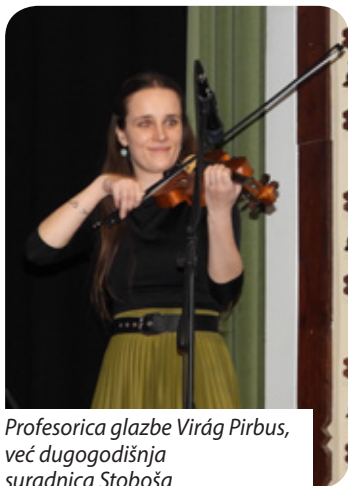
Profesor glazbene kulture i tambure te član sastava Bálint Horváth za svoj diplomski rad počeo je istraživati glazbenu kulturu svojega kraja. Budući da su sakupljači dr. Ernő Eperjessy i prof. Đuro Franković već istraživali na području, potražio je i te

izvore. Udovica Đure Frankovića odmah je ustupila i dala mu 68 magnetofonskih kazeta za presnimavanje, a prof. Eperjessy predao je svoje zapisane note za dalje istraživanje, kazuje Bálint Horváth nakon koncerta.

Sakupljači Maté i Bálint zabilježili su oko 100 – 110 snimki, a među njima bilo je i onih koje nigdje nisu zabilježene. Iz te građe izabrane su pjesme i za album „Pomurski/Muramenti“, koji u sat vremena glazbe daje zaokruženu sliku o životu hrvatske zajednice koja živi uz Muru.

„Razmišljali smo koje pjesme da uđu u album jer ima mnogo prelijepih, ali onda smo odlučili izabrati ih po temama. Ima vojničkih, svatovskih, ratnih, ljubavnih pjesama, a ima i melodija koje se pjevaju i na hrvatskom i na mađarskom jeziku. Inače glazbeno blago pomorskih Hrvata karakterizira dvojnost melodija starog stila mađarske narodne glazbe na kajkavskom narječju koje se s druge strane rijeke Mure, u Hrvatskoj, više ne mogu naći u takvu obliku“, dodao je profesor glazbe Horváth, koji je osim zapisivanja pjesama radio i na aranžiranju u sklopu stipendije za glazbeno stvaralaštvo „Zoltán Kodály“, koju je dobio 2024. godine.

Album je snimljen u Szigetszentmiklósu u profesionalnim studijskim uvjetima, a posebnost je albuma sudjelovanje gostujućih glazbenika.

Profesorica glazbe Virág Pirbus, već dugogodišnja suradnica Stoboša

Profesorica Virág Pirbus prati tamburaše na violini, a član ansambla Lado iz Hrvatske Goran Hlebec na bugariji. Tijekom snimanja kao glazbeni producent pomogao je Áron Ederics, član sastava Söndörgő, s kojim TS „Stoboš“ već godinama surađuje. Na koncertu su osim njih nastupili i drugi pomurski glazbenici – Laura Proszenyák na flauti i Gábor Szalai na glasoviru. Iako je danas već staromodno izdavati album u fizičkom smislu, prof. Horváth rekao je da je za članove TS-a „Stoboš“ to neka vrsta uspomene – uspomena na korijene, na ljude koji su stoljećima njegovali te napjeve i čuvali ih za njih. Međutim, pjesme i sadržaj albuma dostupni su i u digitalnom obliku na mrežnoj platformi. Posebnost je fizičkog albuma i to da je uz ploču priložena i knjižica s tekstovima pjesama na kajkavskom narječju, a isto tako i u prijevodu na mađarski jezik.

Bálint Horváth

Maté Vargovics

Ploča

Na koncertu u Velikoj Kaniži svi prisutni vraćeni su u prošlost. Publika je sa suzama očima pratila cijeli program i prisjećala se svojih baka, djedova, prabaka, pradjedova, šukunbaka i šukundjedova, njihova teškog života u ratnim vremenima, u siromaštvu. Ujedno je pratila i s radošću da se sve to blago sačuvalo, da su njegovu vrijednost pronašle i današnje mlade generacije i da će se još dugo pjevati pomurske popevke. Tamburaški sastav „Stoboš“ (čiji su članovi Ákos Havasi, Ádam Havasi, Erik Hegedüs, Bálint Horváth i Maté Vargovics) počeo je svirati 2007. godine i tijekom 19 godina uz brojne glazbene pravce i ritmove vratio se svojim korijenima – pomurskoj popevki. Na prvom predstavljanju albuma u Velikoj Kaniži hrvatska pomurska zajednica ogromnim je pljeskom nagradila tamburaše i zajedno pjevala popevke „Kiša pada“, „Tri divojke“, „Devetstoptnaesto leto“, „Klinčec stoji“, „Joška prodal“, „Zaigrajte meni“, „Ti si meni“, „Na Pustari“, „Kad sam bila...“ i mnoge druge. Tako je publika putovala kroz minula ljeta do današnjih dana, kad se popevke već sviraju na omiljenoj tamburi i kad ih pjevaju i najmlađi. Građa je ogromna, moglo bi se izdati još više ploča. Naravno, Tamburaški sastav „Stoboš“ tu neće stati, planirane su turneje i po Mađarskoj i po Hrvatskoj kako bi se širila ta pomurska ljepota, taj hrvatski osjećaj pomorskih Hrvata koji kola i u krvotoku današnjih mladih hrvatskih naraštaja.

Godišnja skupština šokačke udruge u Santovu

U Santovu je 24. travnja 2026. održana godišnja Skupština Državne udruge šokačkih Hrvata. Na poziv se odazvalo četrdesetak članova koji su se okupili u prostorijama santovačke Čajane. Nazočni članovi uz potreban kvorum jednoglasno su prihvatili izvješća predsjednika Stipana Kovačeva o radu i financijama udruge za 2025. godinu te Plan rada za 2026. godinu. Već po tradiciji prije početka članovi su uplatili članarinu, a nakon Skupštine susret je nastavljen druženjem uz zajedničku večeru.

Skupština je počela minutom šutnje u spomen na članove udruge koji su u međuvremenu preminuli.

„Naša Udruga već devetu godinu uspješno djeluje u našem selu. Ponosimo se s gotovo 60 stalnih članova koji pripadaju dobnoj skupini od 20 do 70 godina. U našem vlasništvu nalaze se dvije nekretnine, od kojih jedna služi kao skladište, a druga kao muzej i društveni prostor za šokačke Hrvate u Santovu. Na zgradi su izvedene brojne obnove, ali nažalost još uvijek nije dovršena i jako bismo željeli obnoviti i unutarnju infrastrukturu objekta kako bi u potpunosti zadovoljila sve naše potrebe.“ Tim je riječima svoje izvješće počeo predsjednik Stipan Kovačev.

„Organiziramo glazbene, plesne i jezične radionice za mlade i djecu, npr. Ljetni jezični kamp. Aktivno sudjelujemo u kulturnom i znanstvenom životu sela, čime dodatno obogaćujemo život zajednice. Održavanje i briga o našim nekretninama, tehničkoj i informatičkoj opremi te muzeju i narodnim nošnjama zahtijevaju zalaganje svih nas.“

Kako je dodao predsjednik Kovačev, u 2025. godini organizirali su Dan udruge, II. Šokačke divane, Natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša, Ljetni kamp hrvatskog jezika, Biciklijadu, godišnju Skupštinu, sudjelovali su na hrvatskim manifestacijama u mjestu i okolnim naseljima, na Hrvatskom nogometnom kupu u Budimpešti, Kobasijadi u Pečuhu. U suradnji sa školom milijun forinti do-
bili su za sportsku opremu preko natječaja „Millió lépés“ uz posredovanje Šokačke udruge kao civilne organizacije. Pri tome je zahvalio svima koji su na bilo koji način pomagali radu udruge tijekom godine, posebno

podupirateljima – Hrvatskoj samoupravi Santova, Samoupravi sela Santova, Kulturnom centru bačkih Hrvata, Hrvatskoj samoupravi Bačko-kiškunske županije, Središnjem državnog uredu za Hrvate izvan RH, Poljoprivrednoj zadruzi Santovo te sportskoj udruzi „Bácska SZSE“.

Među planovima za 2026. godinu naveo je Natjecanje u kuhanju riblje čorbe 20. lipnja te Ljetni kamp hrvatskoga jezika za djecu od 29. lipnja do 7. srpnja. I ove godine organizirat će izlet u Đakovo, 5. srpnja, na Đakovačke vezove. Planiraju i daljnju obnovu zgrade (kurije) u vrijednosti od 1,5 milijuna forinti, od toga 300 tisuća za obnovu električnih

Predsjednik šokačke udruge Stipan Kovačev podnosi izvješća

vodova i sanitarnog čvora te čišćenje krova od mahovine. Na jesen, 13. studenog 2026., organizirat će IV. Pjesmarica Fest u povodu 20. obljetnice smrti Stipana Pančića ml. Na festivalu će nastupiti Orkestar „Zora“ iz Tukulje pod vodstvom Krunoslava Kiće Agatića, Tamburaški orkestar Hrvatske škole u Santovu te TS „Koprive“ iz Petrova Sela. Za ovu godinu već su dobili operativnu potporu Fonda „Gábor Bethlen“ od milijun forinti, a očekuju i potporu od 400 tisuća forinti za izlet te 600 tisuća za Pjesmaricu Fest. U Hrvatskoj su se natjecali za Ljetni kamp hrvatskoga jezika za djecu, ali još nisu dobili obavijest od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH.

U 2025. godini ostvarili su prihode u iznosu od 5 063 000 forinti, a rashodi su bili 6 904 000 forinti. Od toga su preko natječaja Fonda „Gábor Bethlen“ dobili operativnu potporu u iznosu od 1 000 000 forinti, za kulturne priredbe Šokački divani i Ljetni jezični kamp dobili su po 600 000 forinti, od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH 985 000 forinti za Ljetni jezični kamp, a od KTI-ja za Biciklijadu 286 000 forinti. Uz to su 1 000 000 forinti dobili za program s Hrvatskom školom. Prihod od članarine ostvaren je u iznosu od 147 000 forinti, a preko 1 % poreza na osobni dohodak porez od 165 000 forinti. Nadalje dobili su i potporu od Bácska SZSE-a od 70 000 forinti i od mjesne samouprave od 210 000 forinti.

Među rashodima najveći su bili osobni izdatci (1 008 000 forinti) te razne usluge povezane s priredbama (2 057 000), a za reprezentaciju su potrošili 1 367 000 forinti.

Nakon izvješća predsjednika Skupština je bez rasprave, pitanja i bilo kakvih primjedbi jednoglasno prihvatila izvješća o radu i financijama za 2025. godinu te Plan rada za 2026. godinu.

Druženje okupljenih članova nastavljeno je zajedničkom večerom uz razgovor o radu, planovima i budućnosti udruge.

S. B.

Dio članstva na godišnjoj skupštini

Podsjetio je kako je od obnove rada glavni cilj Udruge šokačkih Hrvata očuvanje i prenošenje tradicije, kulture i vjere. Vrlo je važno aktivno uključivanje mladih u život udruge kako bismo imali komu predati štafetu u budućnosti. Na nekretninama svake godine imaju posla oko popravaka i održavanja, pri čemu je predsjednik Kovačev zahvalio brojnim članovima koji uvijek pomažu oko spremanja i čišćenja, organizacije programa i pri dočeku gostiju, a isto tako i u održavanju i čišćenju opreme te narodne nošnje. Napomenuo je kako je za budući rad potrebno obnoviti i informatičku, odnosno komunikacijsku opremu.

Regionalno natjecanje hrvatskih vinogradara i vinara

U organizaciji Mjesne samouprave Semelja, Hrvatske samouprave Semelja te Hrvatskog kluba Augusta Šenoe 17. travnja priređeno je proglašenje rezultata regionalnog natjecanja hrvatskih vinogradara i vinara u Domu hrvatsko-mađarske kulture u Semelju.

Vinari su na natjecanje trebali prijaviti sorte vina u dvjema bocama od 0,7 l. Ukupno četrdeset i sedam vinogradara i vinara na natjecanje je donijelo 81 uzorak vina. Od toga 14 vina osvojilo je zlato, 38 srebro, a 29 broncu. Vinari su se natjecali s ovim vinima: cabernet, portugizac, otelo, miješano bijelo, miješano crno, talijanski rizling, ovčji rep, rajnski rizling, chardonnay, zenit, irsai oliver, merlot siller, királyleányka... Da spomenemo samo neke.

Mijo Ivanković i Mića Štandovar

Došli su vinari iz Semelja, Pečuha, Mohača, Katolja, Surdukinja, Udvara, Birjana, Vršende, Vilanja i brojnih drugih mjesta, većinom oni koji se svake godine odazivaju pozivu na natjecanje.

S nagradom u ruci

Kako je rekao voditelj Hrvatskog kluba Augusta Šenoe Mišo Šarošac, ta tradicija počela je davne 1984. godine, kad je Mišo Hepp, tadašnji voditelj Hrvatskog kluba Augusta Šenoe, organizirao prvo natjecanje hrvatskih vinogradara. Ono je tad održano u klubu sa svega desetak ljudi koji su se okupili. To se s vremenom proširilo te je izraslo u županijsko i državno natjecanje. Išlo se svake godine na proglašenje pobjednika u neko drugo hrvatsko selo u Baranji.

Bilo je godina kad su vinogradari i vinari na natjecanje slali više od 200 uzoraka. U sklopu natjecanja sudjelovali su i profesionalni vinogradari i neke vinarije. Djelovala je Udruga hrvatskih vinogra-

Mišo Šarošac pozdravlja okupljene

dara u Mađarskoj, išlo se na sajmove, primjerice i na Vinovitu. Dakle, organizirane su velike priredbe i putovanja, bili su u kontaktu s brojnim vinarijama i enolozima iz Hrvatske – od Krauthakera do Katunara i drugih.

Prijatelji iz Surdukinja

S godinama se sve to pomalo zaustavilo jer su vinari i vinogradari ostarjeli i prestali s proizvodnjom vina, a mladi nisu preuzeli tradiciju, pa se ona postupno gubi. Zato je obustavljeno i djelovanje Udruge hrvatskih vinogradara i vinara u Mađarskoj.

Dio nazočnih

„Kao voditelj Hrvatskog kluba Augusta Šenoe smatrao sam da ideju natjecanja treba nastaviti te sam proglašenje rezultata premjestio ovdje u Semelj, gdje su partneri i mjesna samouprava i Hrvatska samouprava Semelja. Naš ocjenjivački sud, na čelu s istraživačem iz Instituta za istraživanja vina u Pečuhu Péterom Teszlákom te uz enologe Ladislava Kovača iz vinarije Kovács – Harmat, Szabolcsa Szőlósija i Józsefa Csekea, ovogodišnje je uzorke ocijenio kvalitetetnima“, izjavio je Mišo Šarošac.

Branka Pavić Blažetin

U Croatici proslavljen Dan hrvatske knjige

U organizaciji Neprofitnog društva „Croatica“ 23. travnja 2026. u povodu Dana hrvatske knjige otvorena je izložba Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod nazivom „Faust Vrančić – hrvatski Leonardo da Vinci“.

Događanje je pozdravnim riječima otvorila ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Otvorenju izložbe prethodilo je zanimljivo i sadržajno predavanje dr. sc. Marijane Borić pod naslovom „Faust Vrančić – 400 godina poslije“. Tijekom predavanja prisutni su mogli upotpuniti znanje o čovjeku koji je bio ispred svojeg vremena zbog tehničkog vizionarstva i činjenice da je anticipirao daljnji razvoj tehnologije. Nekoliko stoljeća prije nego su što zaživjeli u praksi, Vrančić je dao mnoga tehnička rješenja koja se upotrebljavaju i danas.

Autorica izložbe Marijana Borić

Domaćini i gosti

obrazovan, uspješan čovjek koji je u domeni tehnike bio čak i konkretniji i uspješniji od samog Leonarda, koji je bio genijalan slikar i u drugom području dao velik doprinos. Podsjetila je gdje su Vrančićevi tragovi i danas u Budimpešti i diljem svijeta.

Prema riječima dr. sc. Marijane Borić cilj je izložbe i predavanja tu baštinu približiti širem krugu ljudi – jer smo pravi baštinici tek kad o baštini nešto znamo.

Vrančić je otac modernog padobrana i dvaju projekata mosta: mosta od metala (koji je omogućio širenje željezničkih mreža diljem svijeta) i mosta ovješena o lance (koji je zaživio tek u 20. stoljeću). Iako je Vrančić rođen prije gotovo 500 godina, to je most koji je povoljan za izgradnju, a omogućuje spajanje velikih udaljenosti. Nema zemlje koja

danas nema takav most – ima ga i Budimpešta. Vrančić je osmislio i prvu žičaru i iznjedrio prvu primjenu amortizera.

Nakon predavanja prikazan je dirljiv, kratak film o životu Fausta Vrančića.

Događanju su nazočili i veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić, generalni konzul Drago Horvat, predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić i brigadni general Dražen Ressler.

Kršul

Zainteresirana publika

TRENUTAK ZA PJESMU

Kukuruz

*Kukuruz nam rodi
Kuha se u vodi
Svako voli zrnje
A ne bodljivo trnje*

*Stavimo u lonac
Svežemo na konac
Ostale su juske
To nek jeđu guske*

Jozo Dudaš

Prve javne spomen-ploče bačkih Hrvata iz 1987. godine

U znak sjećanja na osobe koje su svojim životom i radom zadužile svoju užu ili širu zajednicu, mjesto, narod, narodnost, udrugu ili kao uspomena na važan događaj iz prošlosti postavljaju se javni spomenici. Oni nisu samo odavanje časti nego i bitno doprinose jačanju kolektivnog pamćenja te lokalnog ili nacionalnog identiteta. Nažalost, vrlo je malo hrvatskih javnih spomenika u Mađarskoj, pa tako i u Bačkoj.

Do kraja 80-ih godina prošloga stoljeća u Bačkoj nije bilo hrvatskih javnih spomenika, spomen-ploča, kipova ili poprsja, osim sakralnih – a među njima ponajviše križeva krajputaša, a manje drugih obilježja s izrazitim hrvatskim predznakom.

Prekretnicom se može smatrati 1987. godina, kad su pod okriljem tadašnjeg Demokratskog saveza južnih Slavena u Mađarskoj u svim bačkim bunjevačkim naseljima postavljene spomen-ploče u povodu obilježavanja 300. godišnjice doseljenja bunjevačkih Hrvata.

Na spomen-pločama s dvojezičnim natpisom prilagođenim naselju zapisano je: U SPOMEN 300. OBLJETNICE / DOSEOBE BUNJEVAČKIH HRVATA / 1987-STANOVNIŠTVO SELA / A BUNYEVÁC HORVÁTOK LETELEPEDÉSÉNEK / 300. ÉVFORDULÓJA EMLÉKÉRE / 1987-..... KÖZSÉG LAKOSSÁGA.

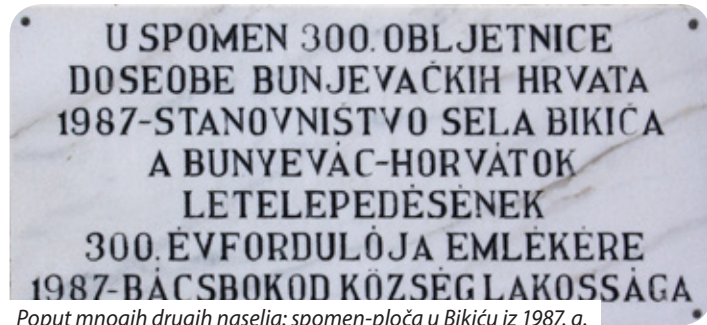
One se i danas mogu naći na zgradama ili u prostorijama načelničkih ureda i domova kulture. U nekima su one uklonjene, nestale, ali su postavljene nove, tako i u Baji 1996. godine u povodu 310. obljetnice. U nekima su kraj stare postavljene i nove

ploče, primjerice u Baškutu (2012.) u povodu obilježavanja 325. obljetnice doseljenja bunjevačkih Hrvata.

Usput spomenimo da one nisu postavljene u spomen na doseljenje šokačkih Hrvata

Nova spomen-ploča u Gradskoj kući u Baji iz 1996. g.

Poput mnogih drugih naselja: spomen-ploča u Bikici iz 1987. g.

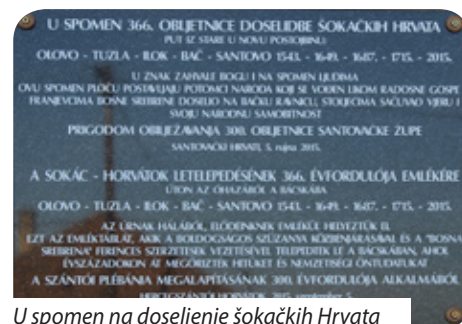
U Baškutu je ispod stare 2012. godine postavljena nova ploča

u jedinom šokačkom naselju – u Santovu. Hrvatska samouprava Santova sličnu spomen-ploču postavila je 2016. g. na zgradi novosagrađenog učeničkog doma Hrvatske škole. Nažalost, do danas nisu postavljene slične spomen-ploče u naseljima rackih Hrvata, Dušnoku i Bačinu.

Bogatstvo...

Markovo i blagoslov mlade pšenice u Dušnoku

U spomen na doseljenje šokačkih Hrvata spomen-ploča postavljena je 2015. godine

U proteklih tridesetak godina diljem Bačke postavljeno je više spomen-ploča u čast istaknutim osobama ili u spomen na važne događaje, ali uz najčešće spomen-ploče samo dva poprsja, Miroljuba Ante Evetovića u Aljmašu i biskupa Ivana Antunovića u Kalači, i jedan kip, kip biskupa Ivana Antunovića u Baji.

S. B.

„Ero s onoga svijeta“ oduševio u HOŠIG-u

HOŠIG je bio domaćin posebne glazbeno-scenske predstave: „Ero s onoga svijeta“ autora Milana Begovića. Izvedba je višeslojna suradnja KIC-a (Kulturno-informativni centar Tomislavgrad), Škole mjuzikla i glume, članova Frame Tomislavgrad, Župnog zbora sv. Nikole Tavelića te zbora i puhačkog orkestra Srednje glazbene škole Tomislavgrad.

Fotografija za uspomenu

Izvedba je dio programa obilježavanja 1100. obljetnice krunidbe kralja Tomislava koja se obilježavala i slavila tijekom cijele godine nizom programa, a predstava „Ero s onoga svijeta“, s čak 110 izvođača, bila je vrhunac te proslave. Nakon dvostruke premijere u Tomislavgradu prošle godine te nastupa u Zagrebu na poziv Hrvatske matice iseljenika uslijedio je nastup u Budimpešti. Do nastupa u Budimpešti došlo je nakon što je Hrvatska matica iseljenika kontaktirala s ravnateljicom Croatice Timeom Šakan-Škrilin i predložila joj da ugosti predstavu. Budući da Croatia nema prostor dovoljno velik da bi u njemu nastupilo stotinjak izvođača, ravnateljica Šakan-Škrilin javila se HOŠIG-u, koji je prihvatio ideju da se nastup održi u školi. Ekipa predstave „Ero s onoga svijeta“ nastavlja svoju turneju jer im je stigao poziv za nastupe i iz Švicarske, Norveške, Rumunjske, Rima.

Sudionici predstave

Glavna je inicijatorica projekta, koja je ujedno i osnovala KIC-ovu Škole mjuzikla i glume, Zrinka Lukač. Nastavnica glasovira koja radi i u Srednjoj glazbenoj školi u Tomislavgradu još 2015. predložila je osnivanje Škole mjuzikla i glume. Najprije je počeo rad zbora Tomislavgradski mališani pa je nakon godinu dana, 2016., Zrinka Lukač uključila u rad škole i glumu. Ona objašnjava da je kao pedagoginja

iskusila kako današnja djeca imaju problema sa samopouzdanjem, strah od nastupa, strah od neuspjeha, a cilj je Škole mjuzikla i glume upravo ukloniti te strahove. Škola u tome i uspijeva.

Moćna izvedba, čijih je stotinjak izvođača plijenilo svu pozornost oduševljene publike, svojom dinamičnošću, životnom radošću i hrabrim izvedbama iz kojih zrači sloboda također je bila i živi most između hrvatske dijaspore.

Mali glumci

Nakon izvedbe svoje mišljenje iznijela je i ravnateljica škole domaćina Ana Gojtan: „Ovo gostovanje jako je važno za cijelu našu zajednicu, posebno naše učenike, kojima ova predstava omogućuje i neposredan susret s bogatom hrvatskom kulturnom baštinom. Isto tako omogućuje im živi susret, dodir s hrvatskom kulturom – ne samo kroz nastavu nego i kroz umjetnost.“ Ravnateljica je nadalje istaknula kako je HOŠIG svakako otvoren za buduće suradnje s Tomislavgradom jer to jača pripadnost hrvatskom narodnom korpusu i povezivanje hrvatskih manjinskih zajednica.

I sam HOŠIG iz istih je razloga krajem ožujka ove godine u Zagrebu i u Đakovu organizirao kulturnu turneju sa svojom Literarnom i plesnom pozornicom. Ondje su izveli školski igrokaz „Tragovima prvoga hrvatskoga kralja“.

Kršul

Szvėti KRI'SNI PUT u Bizonji

U organizaciji Hrvatske samouprave Bizonje su prošli petak prezentirali reprint izdanje Križnoga puta iz 1844. ljeta. Križni put je napisao Bizonjac Ambruš Kalistuš.

Kako je na početku priredbe u bizonjskoj crikvi javio zastupnik Hrvatske samouprave Bizonje ujedno i jedan od urednikov reprint izdanja Balaž Martinšić, su planirali prezentaciju knjige ali nažalost nevrime i vjetar u južnom Gradišću je onemogućilo putovanje znanstvenika, etnologa, muzeologa i pjesnika Šandora Horvata ki je bio uz domaćega Bizonjca glavni motor ovoga reprint izdanja. Povijesničar Martinšić je po pozdravu nazočnih povidao u većinom mjesnim vjernikom i zainteresiranim, kako su došli do jedinoga primjerka ovoga 182 ljeta staroga izdanja. Tako na drugoj stranici u trojezičnom hrvatskom, mađjarskom i nimškom hvalodavanju se zahvaljuju Editi Mühlgaszner, ka je stavila na raspolaganje Bizonjcem iz svojega privatnoga fundusa jedini postojeći hrvatski primjerak ovoga križnoga puta.

Kalistuš Ambruš

Martinšić je svojim domaćim slušateljem predstavio životopis franjevca Kalistuša Ambruša ki je rođen 26. aprila 1783. ljeta. 1804. ljeta je stupio u franjevački red a 1806. ljeta su ga zaredili za svećenika. U mađjarskom varošu Ostrogonu (Esztergom) podučavao je 1808. ljeta filozofiju. Od 1811. ljeta je dvadeset dvi ljeta dugo bio vojnički kapelan. Bio je i kapelan 39. cesarskoga- kraljevskoga pišačkoga regimenta do 1827. ljeta.

Od 1828. ljeta podučavao je u školi istoga regimenta vjeronauk, talijanski jezik i književnost i povijest. Potom je tri ljeta dugo podučavao onde vjeronauk i prirodnoznanstvo. Odlikovan je 1831. ljeta zlatim križem II. stupnja. 1833. je prošao u Požon i postao nimški prodikač varoša. 1835. ljeta je izdao nimški križni put, a 1844. ljeta je od ovoga iz-

danja napisao nadopunjeni hrvatski križni put. Umro je 19. januara 1845. ljeta u Željeznu. O njegovom životopisu moremo čitati u progovoru knjige.

Križni put

U svojem predgovoru piše pater Kalistuš Ambruš sljedeće: „Horvatzko Lyutzstvo Selézanszkoga Pólya, ovu Pobósnoszt krisnoga Puta obversuje, po sztárom Zakonu, szúmu Korizmu, na tako recsene Pétké Martziuske, va Czrikvi Redovnikov Sz Francziskusza Seléznom. Ali pokidób daje ov krisni put va szaki horvatzki molitvni Knyga ydrugim ricsami obdersan, tako szam szi naiper zél, ov krisni Put va oszebite Knysicze szkupa-

znoszt sze tako pri ovój szvétoj Pobosnószti nahajajuchi Verniki, va Jacska ter Molitva jednacsili budu. Ja pri ovom mojm Trudu niszám drugoga Nakanenya jimal odlak duhovnu haszan kerschanszko, katolicsanszkoga Lyuczstva horvatzkoga Jezika.” Tako je na pedeset stranica otiskana svaka štacija s premišljavanjem i tekstom zdihavanja. Dodatno su još u knjigi jačke: Od muke Jezussa Krisztussa, Od D. B. Marie, Korizmi pred Prodikom i molitva Od Saloszt B. D. Marie, ku je chutila, kad je Jezus Dussu ne Krisu szpusztil.

U progovoru knjige su urednici Horvat i Martinšić dali i uvid u život franjevačkoga bratinstva s naslovom članka: Franjevačko bratinstvo od pasa med Gradišćanskimi Hrvati u kom je citiran i natpis na ormaru

„bratinstva”, ki se čuva i danas na Brigu Kalvarije u Željeznu.

Povijesni trenutak

Kako bi bila ova svetačnost još potpunija je Martinšić po uvodu i prezentaciji knjige počeo moliti po originalnom tekstu čitajući iz reprint izdanja. Kantorica i narod su jačili med štacijama jačku Staše mati.

U izdanju knjige je suradjivao i akademičar i povijesničar Nikola Benčić ki je lektorirao izdanje. Za nimški prijevod je bila od-

govorna Eva Popielek.

Kako su još doznali vjerniki iz predavanja povjesničara Martinšića, o grafičkom oblikovanju originalne knjige nažalost nisu doznali u šopronskom arhivu detaljnije informacije, je li su koristili ove grafike kod drugih izdanja ali je samo napravljeno za ov primjerak. Reprint izdanje je tiskano u Székesfőváru uz financijsku potporu Županijske hrvatske samouprave Jursko-Mošonsko-Šopronske županije.

Po prezentaciji i molitvi Križnoga puta je Hrvatska samouprava Bizonje na čelu s predsjednicom Kladijom Radić Šmatović pozvala na malu agapu na dvoru farskoga doma u grijanom šatoru. Iako nisu vrimenski uvjeti na ov petak bili nažalost najbolji, su se sigurno vjernice i vjerniki mogli još dugo razgovarati o ovom izdanju.

Ingrid Klemenčić
Preuzeto: hrvatskenovine.at

Bizonjci u Skanzenu

Dva dana, na Uskrs i Uskrsni ponedjeljak, Bizonjci su boravili u Skanzenu (etnoselu) u Senandriji. Izjavila je to za Hrvatski glasnik Hermina Farkas Gláser. Nakon višekratnih poziva ondje su imali čast predstaviti maloplemičku kuću iz Nemesradnóte (Radnovce), naselja koje je danas Slovačkoj.

Gradišćanski Hrvati poznati su po gostoljubivosti, veselju te očuvanju gastronomske kulture i tradicije, što su pokazali i ovom prilikom. Obučeni u svoje prekrasne narodne nošnje, predstavili su stara jela i uskrsne običaje (lajtricanje te uskrsne igre mladih djevojaka i mladića). Pripremali su i pekli tradicionalne bizonjske slastice – štrucu, pakrižanu i Fabsichevu fleku.

Branka Pavić Blažetin

LUKOVIŠĆE – U lukoviškom Hrvatskom narodnosnom vrtiću 22. travnja organiziran je program u povodu Dana planeta Zemlje. Mališani su dobili zadatak skupljanja smeća. Vrlo su se radoznalo i vješto prihvatili posla, a usput su od svojih odgajateljica učili zašto je važno paziti na prirodu i okoliš te ne bacati smeće gdje se ne smije bacati. Nakon napornog posla članovi mjesnog društva umirovljenika u prostorijama Jelen-lét Pont djecu i njihove odgajateljice počastili su čajem i sendvičima (kruh s mašču i lukom) te keksima. Druženje je bilo veselo i inspirativno.

MARTINCI – U organizaciji KUD-a „Martinci”, Hrvatske samouprave Martinaca i Zaklade za djecu Martinaca 2. svibnja u Martincima je organiziran program „Sa srcem za Martince”. Programi dana bili su raznoliki i šareni – od natjecanja u kuhanju i zajedničkog kuhanja do obilježavanja Dana majki, brojnih radionica vještih ruku, zajedničkog pjevanja, plesa i sviranja te zajedničke večere. Djeca su imala priliku uživati u bojenju, pa i bojenju lica, u skakanju po zračnom dvorcu i drugo.

MARTINCI – Mjesna samouprava Martinaca u okviru programa „Versenyképes Járások” dobila je potporu za obnovu hrvatskog narodnosnog vrtića u Martincima, čiji je održavatelj. Tijekom projekta ostvarit će se zamjena stolarije, ugradnja suvremenog solarnog (fotonaponskog) sustava te klimatizacija zgrade. Radovi na obnovi odvijat će se tijekom ljetnog razdoblja, tako da će na jesen djecu moći dočekati u obnovljenom, modernom i energetski učinkovitom okruženju. Visina je potpore 18 213 038 forinti.

Pozivnica

*Krajem dana idem doma
Dobim pismo iz mog sela
Pozivnica kao lišće
iz mog sela mene više
lepo selo Lukovišće.*

*Pozivnica moga sela
Dane brojim, idem doma
Idem, letim, jer me više
Rodno selo Lukovišće
Moje lepo Lukovišće.*

*Roditelji su kod kuće
Čekaju me i unuke
A kad stignem nemam reči
Moja majka sve nas više
Pazi na nje Lukovišće.*

*Dobro došli prijatelji
Brati, rodi smo se sreli
Kao majka svoje sine
Sakupi nas Lukovišće
Naše selo Lukovišće.*

*Vreme, stani da bi bili
U mislima opet mali!
Da nemamo danske brige,
Pomozi nam Lukovišće
Malo selo Lukovišće.*

*Podravski smo mi Hrvati
Nećemo zaboraviti!
Kad nas selo opet više
Idemo u Lukovišće
Lepo selo Lukovišće.*

*Lepe pesme i tkanine
To su djela naše majke!
A kad tambura zasvira
Naša noga kolo igra
Lepog sela Lukovišća.*

*Vreme traje dan je kratak.
Idem kući na povratak
Pušči suze jer srce stišće
U duši na Lukovišće
Lepo selo Lukovišće.*

Jozo Fučkar

Mala stranica

DAN AKCIJE ZA KLIMU – 15. SVIBNJA

Sve češće spominju se klimatske promjene, koje su posljedica industrijskog razvoja i zagađenja. Dan akcije za klimu obilježava se od 1994. godine kako bi upozorio na ljudsku aktivnost koja utječe na klimatske promjene. Suzbijanje klimatskih promjena među globalnim je ciljevima održivog razvoja, a posljedice klimatskih promjena osjećaju se u svim dijelovima svijeta. Polarne se ledene ploče tope, a razina mora raste.

U nekim regijama sve češće dolazi do ekstremnih vremenskih uvjeta i kiša, dok se u drugima javljaju sve intenzivniji toplinski valovi i suše. Hitno moramo početi poduzimati mjere za očuvanje klime, inače će se ti učinci samo pojačavati. Klimatske promjene vrlo su ozbiljna prijetnja i njihove posljedice utječu na mnoge aspekte naših života. Brojni su načini kojima možemo doprinijeti sprečavanju klimatskih promjena – štednja električne energije, korištenje energetski učinkovitih žarulja, javnog prijevoza umjesto osobnih vozila, štednja vode i recikliranje otpada.

Beta

IZ ŽIVOTA NAŠIH ŠKOLA

Skupština Zalske županije, Ministarstvo poljoprivrede i Odbor Hungarikuma i ove godine organizirali su natjecanje „Traženje blaga u Zali” za učenike viših razreda osnovnih i srednjih škola u županiji. Cilj je natjecanja i ove godine promoviranje nacionalnih vrijednosti. Učenici Osnovne škole „Nikola Zrinski” iz Kerestura već godinama sudjeluju na natjecanju i uvijek ostvaruju zavidne rezultate. Natjecanje obuhvaća više krugova, a u prvom su krugu sudionici trebali riješiti teorijske zadatke. Ustanove koje su udovoljile kriterijima mogle su se natjecati 21. travnja na županijskoj razini u mjestu Türje. Ekipa iz keresturske škole pod imenom „Ruže Kerestura” osvojila je prvo mjesto i tako je dospjela u finale, koje će se održati u Balatongyöröku. Članice hrabre keresturske ekipe učenice su 6. razreda Szofi Deák, Blanka Kuzma, Enikő Sánta i Mira Vargovics. Učenice je pripremila Kitti Somogyi.

Beta

Novi projekti Europske grupacije za teritorijalnu suradnju „Regija Mura“

Europska grupacija za teritorijalnu suradnju „Regija Mura“, čije je sjedište u Serdahelu, okuplja općine s jedne i druge strane rijeke Mure s tromede. Od utemeljenja (2015. godine) radi na razvoju područja uz rijeku Muru. Grupacija uključuje gotovo sve općine na objema obalama Mure uz mađarsko-hrvatsku granicu, a posljednji put pristupile su joj Općina Martijanec i Varaždinske Toplice. Grupacija je tijekom djelovanja uspjela privući sredstva iz europskih fondova s kojima je na području razvijala turizam, ulagala u zaštitu prirodnog okoliša, radila na tome da se ostvari izgradnja novog mosta na rijeci Muri. Predsjednici su grupacije László Preksen (s mađarske strane) i Josip Grivec (s hrvatske strane). EGTS Regija Mura i trenutačno provodi europske projekte u sklopu Interreg programa III., a to su projekt Two Rivers, one Goal III. / Dvije rijeke, jedan cilj III. i Projekt Heritage II. te B-GOOD, koji obuhvaćaju razvoj vodnog turizma na rijeci Muri i Dravi, kulturne atrakcije i održivo pčelarstvo.

Jedan je od glavnih ciljeva Europske grupacije jačati suradnju među članovima grupacije te jačati gospodarsku, socijalnu i regionalnu suradnju s posebnim naglaskom na infrastrukturne projekte. EGTS od samih početaka prijavljuje zajedničke projekte na natječajima Europske unije, i sam sudjeluje u izradi i prijavi projekata te aktivno sudjeluje i nastoji poticati rješavanje pitanja prekograničnog zapošljavanja, iseljavanja mlade radne snage, poboljšavanja prometne povezanosti s obiju strana Mure.

Solarni brod nabavljen u sklopu projekta

Projekt Dvije rijeke jedan cilj III. treća je faza istoimenog projekta koji već godinama oblikuje razvoj vodnog turizma uz Muru i Dravu. Projekt je dio programa Interreg Mađarska – Hrvatska 2021. – 2027. To je nadogradnja prethodnih dvaju projekata kojim se poboljšava turistička infrastruktura. U sklopu projekta promovirat će izlete brodom na rijekama Muri i Dravi, nabaviti električni brod s prikolicom i čamac, postaviti informativne ploče, nabaviti

Sastanak predsjednika u Pustari: Josip Grivec, László Preksen i Mario Moharić (predsjednik Lag Mura – Drava)

plutajuće molove, urediti odmorišta za turiste, izgraditi nadstrešnice i skladište s obiju strana granice. Projekt obuhvaća i uspostavu novih plovnih ruta, čime će biti povezana naselja s obiju strana rijeke. Projekt Heritage II. obuhvaća tradicionalne gastronomske i kulturne atrakcije u koje je uključeno 14 općina sa svojim tradicionalnim manifestacijama. B-GOOD projekt je koji je prijavljen s Općinom Bilje. Cilj je projekta utrti put zdravom i održivom pčelarstvu unutar Europske unije slijedeći interdisciplinarni pristup. B-GOOD ima kao ukupni cilj pružiti smjernice pčelarima i pomoći im da donose bolje i informiranije odluke.

Beta

ČAKOVEC – Posljednjeg vikenda u travnju, na Dan Međimurske županije, obilježen je Spomendan na Zrinske i Frankopane uz tradicionalni mimohod povijesnih postrojbi iz Hrvatske, Mađarske te Bosne i Hercegovine. Čak 28 povijesnih postrojbi postrojilo se u čast Dana Međimurske županije predajući prijavak županu Međimurske županije Matiji Posavcu. Tijekom svečanosti položeni su vijenci kod spomen-zida poginulih i nestalih hrvatskih branitelja te u dvorištu palače Zrinski kraj spomenika Oproštaj. Na obilježavanju su sudjelovali i vitezovi Viteškog reda Nikole Zrinskog, Zrinski kadeti iz Kerestura i Sigetski vitezovi.

KOTORIBA – Međimursko naselje Kotoriba pobratimljeno je selo s pomurskim naseljima Keresturom i Mlinarcima. Žitelji se međusobno posjećuju i druže na raznim manifestacijama. Posljednjega vikenda u travnju u Kotoribi je obilježena 166. obljetnica hrvatske željezničke pruge na kojoj su sudjelovali i žitelji partnerskih pomurskih naselja te njihovi načelnici János Kósa (Mlinarci) i Róbert Polgár (Kerestur). Među uzvanicima bio je i počasni konzul Republike Hrvatske dr. Atila Kos. Kod Kerestura i Kotoribe preko Mure i danas prelazi željeznički most, međutim putničkog prometa više nema, za čime žale mnogi žitelji s obiju strana rijeke.

„Položaj manjinskog tjednika i mogućnosti razvoja njegovih komunikacijskih platformi“

Hrvatski vrtić, osnovna škola i gimnazija Miroslava Krleže i zagrebačka V. gimnazija 2025. godine počeli su ostvarivati međunarodnu suradnju. Prvi susret, koji je trajao pet školskih dana, ostvaren je gostovanjem učenika i nastavnika iz Pečuha u zagrebačkoj gimnaziji. Uzvratni posjet uslijedio je od 13. do 17. travnja 2026. godine.

S Hrvatskim glasnikom u ruci

Tridesetak gimnazijalaca zagrebačke V. gimnazije u pratnji profesorica Zorice Jurčević i Katarine Dinješ boravilo je u Pečuhu. Inicijativu za tu međunarodnu suradnju pokrenula je profesorica Zorica Jurčević, koja dobro poznaje hrvatsku zajednicu u Mađarskoj još od svojih lektorskih dana na bajsnoj visokoj učiteljskoj školi.

Učenici iz Zagreba boravili su u Pečuhu, gdje su im domaćini organizirali sadržaje edukativno-zabavnog karaktera te druženja s učenicima 11. razreda na zajedničkim programima.

Učenici 11. razreda pečuške gimnazije i učenici zagrebačke V. gimnazije 14. travnja družili su se s glavnom i odgovornom urednicom Hrvatskog glasnika Brankom Pavić Blažetin, koja im je održala jednosatno interaktivno predavanje pod naslovom „Položaj manjinskog tjednika i mogućnosti razvoja njegovih komunikacijskih platformi“.

Domaćini su gostima osigurali boravak, hranu i smještaj te brojne sadržaje. Tako su, nakon međusobnog upoznavanja i dogovora oko programa, pripremili doček s kulturnim sadržajima te ih povelu u obilazak škole.

Prvog dana organizirano je natjecanje u kuglanju. Drugog dana, nakon spomenutog predavanja, organizirano je zajedničko kuhanje na otvorenom u šumi Égervölgy na Mečeku te posjet če-

tvrti Zsolnay. Posjetili su i nadaleko poznat Botanički vrt Filozofskog fakulteta u Pečuhu, a navečer su sudjelovali na satu plesa u sklopu programa „Fakultet koji pleše“.

Srijeda je bila u znaku posjeta gradu Mohaču. Pogledali su Dom buša i poznati mohački Muzej Dorotty Kanizsai, gdje su ih djelatnici muzeja upoznali s etnografskom građom Hrvata u Mađarskoj koja se čuva u muzeju. Naravno, na hrvatskom jeziku predstavili su im i stalni postav muzeja.

Četvrtak je bio u znaku druženja u školi. Učenici su svojim gostima govorili o Pečuhu, a nakon toga krenuli su u razgledavanje grada, užeg središta i hrvatskih ustanova. Posjetili su Hrvatski klub Augusta Šenoe i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, a potom su razgledali nadaleko poznatu pečušku katedralu. U Hrvatskom kazalištu istoga su dana pogledali i predstavu „Igra ljubavi i slučaja“ Pierrea Marivauxa, a potom su obišli kazalište i upoznali svijet kazališta iza kulisa.

Petak, posljednji dan druženja, bio je u znaku kviza Kahoot, gdje su provjerili stečeno znanje, a potom su sudjelovali u reviji narodnih nošnji Hrvata u Mađarskoj. Mogli su se obući u nošnju i fotografirati u njoj, a potom sudjelovati u plesnom programu.

Branka Pavić Blažetin

KALAČA – U organizaciji Hrvatske samouprave Kalače i njezine predsjednice Marije Ivo 30. travnja u Muzeju „Károly Viski“ priređena je projekcija filma o Hrvatima u Mađarskoj redateljica i snimatelja Lászlóa Kovácsa te urednice i reporterke Gitte Ágics uz vodiča kroz vrijeme i povijest dr. Dinka Šokčevića. Nakon projekcije organiziran je okrugli stol uz sudjelovanje autora. Moderatorica je bila Eszter dr. Csonka Takács, voditeljica Upraviteljstva nematerijalne kulturne baštine.

PEČUH – Pod nazivom „Koncerti u Klubu“ u organizaciji Hrvatskog kluba Augusta Šenoe planira se serija koncerata. Prvi će biti održan 15. svibnja od 19 do 22 sata. Koncerti će biti održani u ugodnom ambijentu dvorišta kluba, a organizatori žele pružiti mogućnost nastupa glazbenicima hrvatskog podrijetla iz Mađarske. Prvi će koncert imati članovi formacije M-BanD koji dolaze iz Mohača i koji su počeli kao svirači narodne glazbe u različitim sastavima. Stil njihove formacije miješa pop, rock, jazz i folk. Koncerti su besplatni, a bit će otvoreni i bife.

Hrvatska državna samouprava,
Hrvatski pedagoški i metodički centar
i Hrvatska škola u Santovu

srdačno Vas pozivaju na

**DAN HRVATSKOG
ŠKOLSTVA
U MAĐARSKOJ I
80. OBLJETNICU
HRVATSKE ŠKOLE U
SANTOVU**

Priredba će se održati 16. svibnja
2026. godine s početkom u
14⁰⁰ sati u
Domu kulture
(Santovo, Ul. L. Kossutha 54.)

PROGRAM:

- ❖ Izlaganja
 - Poglavlja iz povijesti hrvatskog školstva u Mađarskoj /dr. sc. Stjepan Blažetin/
 - Povijest hrvatske škole u Santovu /Marija Žužić Kovač/
- ❖ Svečano otvorenje
- ❖ Dodjela spomen-plaketa
- ❖ Kulturni program
- ❖ Domjenak

Az Országos Horvát Önkormányzat,
a Metodika Horvát Pedagógiai és
Módszertani Központ
és a Hercegszántói Horvát Iskola
tisztelttel meghívják Önt a

**MAGYARORSZÁGI
HORVÁT OKTATÁS
NAPJÁRA
ÉS A HERCEGSZÁNTÓI
HORVÁT ISKOLA
80. ÉVFORDULÓJÁRA**

Az ünnepségre 2026. május 16-án
14⁰⁰ órakor kerül sor a
Művelődési Házban
(6525 Hercegszántó,
Kossuth Lajos utca 54.)

PROGRAM:

- ❖ Előadások
 - Fejezetek a magyarországi horvát iskolatörténetből /Blazsetin István/
 - A hercegszántói horvát iskola története /Kovácsné Zsuzsity Mária/
- ❖ Ünnepi megnyitó
- ❖ Emlékplakettek átadása
- ❖ Kulturális program
- ❖ Fogadás

NKUL-KP-1-2026/2-000216